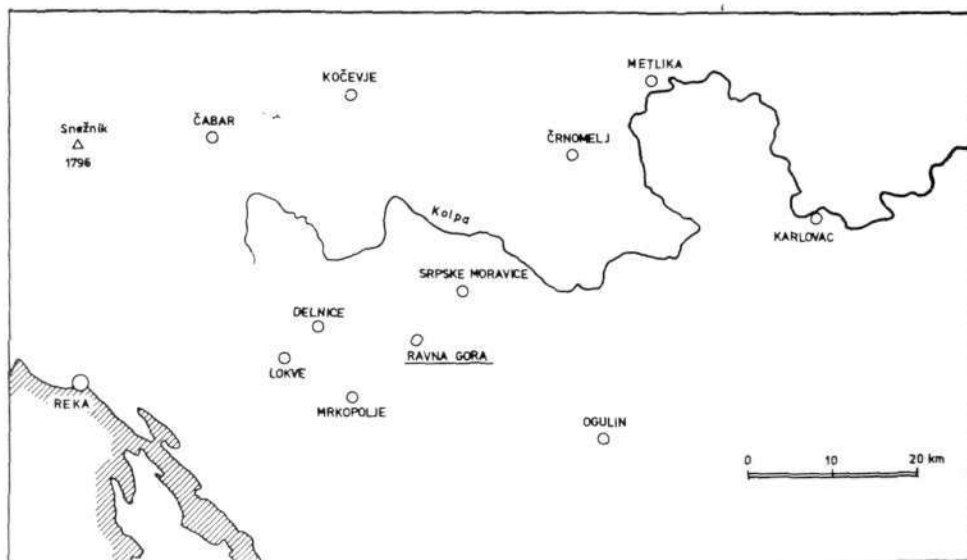


DR. PAVLE BLAZNIK

O PRESELITVI LOŠKIH PODLOŽNIKOV

Škofjeloško ozemlje je glede kolonizacijske zgodovine izredno zanimivo, saj se je na razmeroma majhni površini od srednjega veka sem naseljevalo prebivalstvo z najrazličnejših koncev in krajev. Kot sem v svoji knjigi »Škofja Loka in loško gospostvo« podrobneje opisal, je mimo domačega loškega in okoliškega prirastka poselilo velik del vzhodnega poljanskega hribovja slovensko koroško prebivalstvo, po Sorškem polju so se zelo zgodaj naselili bavarski prišleki, po Selški dolini pa je v območju Ratitovca zrastel niz naselij s središčem v Sorci, kamor so se usmerjali kolonisti s Tirolske. Skratka — loško ozemlje je stoletja vabilo prišleke z najrazličnejših strani. Manj pa je znano drugo dejstvo, da je namreč prišlo v stoletjih tudi do viška loškega prebivalstva. Pri tem ne mislim na najnovejši čas, ko smo priče prelivanju prebivalstva na loško ozemlje in istočasno zapuščanju rodnega tla. Mislim marveč na pojav, ki ga srečamo v prvi polovici 18. stoletja, ko je bilo loško ozemlje že poseljeno v taki meri, da je dajalo koloniste na tla zunaj slovenskega območja.

Pred seboj imam drobno, a izredno zanimivo razpravo, ki jo je napisal malo pred izbruhom zadnje vojne dr. Nikola Majnarić, *Jedno rovtarsko narječje u Gorskom Kotaru* (Južnoslovenski filolog, knj. XVII, Beograd 1938—



1939, str. 135—149). Razprava je pisana filološko. V njej podaja avtor izsledke podrobnega študija narečja svojega rodnega Kotarja in prihaja do izredno zanimivega zaključka, ki bo prav gotovo zanimal tudi bralce Loških razgledov. V študiji obravnava avtor do podrobnosti dialekt svojega rojstnega mesta Ravne Gore. Gornji del naselja sestavljajo tri enote — Stari Varoš, Vrh in Sušica, v spodnjem delu sta pa Novi Varoš in Kosa. Študij naselivitvene zgodovine je dognal zanimive zaključke. Vse do začetka 16. stoletja je tod prebival čisti hrvaški živelj s čakovskim dialektom. V prvih stoletjih novega veka so sem pribežali pred Turki Srbi iz Bosne. Tretja naselitvena etapa pa je pripeljala na to ozemlje Slovence in to v zvezi z gradnjo komercialne ceste, ki jo je dal graditi Karel VI. in je vezala Karlovec z Reko (1726). Dotok slovenskih kolonistov je bil tako številen, da so se njihovi potomci — še danes imenovani Kranjci — obdržali do najnovejšega časa in to v taki meri, da so še tik pred zadnjo vojno v zgornjem delu povsem prevladovali.

S podrobno analizo dialektja je prišel avtor do zaključka, da potekajo ti slovenski kolonisti iz Gorenjske, in sicer z območja v okolici Cerknega, Idrije s Črnim vrhom in Poljanske doline. V razpravi, v kateri se močno naslanja na Ramovševe narečne izsledke,¹ priteguje avtor tudi priimke ravnogorskega prebivalstva, ki jih je črpal iz matičnih knjig. Ta vir je vsekakor mlajšega datuma; nastal je nekaj desetletij po obravnavani preselitvi, saj je bil najstarejši vpisani meščan rojen leta 1743. V najstarejših matičnih knjigah je avtor naletel na 104 primerke; med temi je 48 takih, ki kažejo na slovenski izvor ondotnega prebivalstva. Te priimke srečamo v krajih, kamor so peljali avtorja jezikovni pojavi današnjega starovaroškega ravnogorskega narečja, tj. na ozemlje rovtarskega dialektja na Gorenjskem. Od naštetih 48 priimkov je bilo v Ravni Gori še tik pred vojno ohranjenih 36.

Zanimiva razprava me je spodbudila, da skušam v članku dognati, kakšen delež je pri tej kolonizaciji odpadel na ozemlje nekdanjega loškega gospodstva in kateri predeli loškega teritorija so bili pri tem pojavu najbolj aktivni. Razpravo, ki zajema razdobje od 1501 do 1754, sem napisal predvsem na podlagi rektifikacijskih dominikalnih aktov² in tabel davčnih napovedi iz 1754.³ To gradivo je izredno dragoceno, saj je nastalo komaj nekaj desetletij po obravnavani preselitvi, v davčnih napovedih posebej pa najdemo tudi podrobne sezname gostačev po posameznih naseljih. K obravnavi sem pa pritegnil tudi loške urbarje vse od 1501 dalje,⁴ torej iz dobe, ko so nastajali priimki in je torej možno do neke mere na teh urbarialnih osnovah zasledovati gibanje domačega prebivalstva in to tem bolj, ker so ohranjeni zelo številni loški urbarji, ki zajemajo domala celotno ozemlje Poljanske in Selške doline, saj je bila freisinška posest v obeh dolinah vse do konca fevdalizma skoraj nenačeta.

Od 48 priimkov, ki jih Majnarič postavlja na slovenska tla, je le 14 takih, ki jih v omenjenih virih ne srečamo (Božič, Čar/v/, Erbič, Grebenc /Krepenc/, Ješevnik, Mašon, Poje, Polak, Poljančič, Použ /Puž/, Repinc, Skok, Svetličič, Zelenak).⁵ Preostalih 34 priimkov je moč razdeliti v nekaj skupin.

1. Enajst priimkov je takih, na katere naletimo v omenjenih virih precej mimogrede; med temi priimki so štirje, ki jih srečamo osamljeno le v enem primeru⁶ (*Brenc*, r. v žirovski župi 1637; *Brus*, gr. — cerkveni podložnik v Žireh 1563—1569; *Klobučar*, 1/2 gr. na Kovskem vrhu 1501; *Podgornik*, tkalec — g. v Žireh 1754). Le dvakrat se pojavita v naših virih priimka *Grbec* (r. 1626, 1637—1679 v žirovski župi) in *Velikonja* (k. 1630—1714 in r. 1642 v

poljanski župi). Po trikrat najdemo priimek *Troha* (gr. v Ledinah 1604—1636, k. oziroma r. v žirovski župi 1588—1604 in 1604—1688) in *Vic, Vec* (gr. v Pevnu 1560—1625 in Moškrinu 1604 ter k. v gadmarski župi 1625). Petkrat naletimo na ime *Brelj, Frelj* ipd. (posestnik v Bodovljah 1501, gr. v Sorici 1501, gr. v Leskovici 1709—1714, pa dva r. v osliški župi 1679—1714 oziroma 1709—1714); prav tolikokrat nastopa tudi priimek *Štucin* (naselnik v Davči 1560—1569, r. v osliški župi 1564, r. v soriški župi 1664—1714 in 1754, pa k. v godeški župi 1679). Šestkrat pa srečamo priimek *Janež, Janežič* (gr. v Lajšah na Poljanskem 1560—1578, gr. na Gabrški gori in v Sopotnici 1560—1568 ter 1560—1577, r. v žirovski župi 1578—1630 in k. v poljanski župi 1604—1625). — Pri vseh teh enajstih primerih sega torej omemba le enkrat v sredo 18. stoletja. Dokaj jasno je torej, da tako osamljeno pojavljanje omenjenih priimkov ne daje trdne opore, glede katere bi mogli sklepati, da potekajo nosilci teh priimkov z loškega ozemlja.

2. V naslednjo skupino uvrščam priimke, ki jih v pritegnjenih virih srečamo le v Poljanski dolini. Med temi se pojavlja dokaj osamljeno ime *Gregorac, Gregorač, Gregorič*. Na najstarejši zapis naletimo na Mrzlem vrhu v osliški župi, kjer se omenja rovtar v letih 1568—1714. Sicer pa je bil ta priimek razširjen v žirovski župi in to zlasti v Breznici, kjer srečamo kar tri gruntrarje s tem priimkom v letih 1610—1688, 1679—1688 in 1679—1714. V ostalem gre pa samo za rovtarje, in sicer v Ledinici (1659—1714) pa podrobneje rovtarske posesti po žirovski župi (1630—1714, 1636—1714, 1679—1714, 1709—1714, 1754).

V to vrsto spada tudi priimek *Liker*, kakor se pišejo mimo kajžarja (1625—1636) pa rovtarja (1659—1679) v žirovskih Rupah in polgruntrarja v Javorjevem dolu pri Sovodnju (1754) zlasti posamezni rovtarji v žirovski župi začeni od 1564 dalje (1564—1569, 1577—1604, 1625—1714, 1630, 1636—1659, 1709—1714). Zunaj žirovske župe naletimo na Likerja povsem osamljeno v hotaveljski (k. 1630—1688), osliški (k. 1636—1644) in javorski župi (k. 1754).

Med poljanskimi rovtarji je bilo močno razširjeno tudi ime *Bajt (Weit)*. Omembe iz 16. in 17. stol. so omejene izključno na župi Oslica in Žiri, kjer je šlo v bistvu za rovtarski živelj. V osliški župi potekajo iz 16. stol. trije rovtarji (1568—1582, 1568—1604, 1582), drugih pet rovtarjev srečamo v 17. stol. (1604—1714, 1636—1714, 1636—1714 /dvakrat/, 1644—1659, 1679—1688), v enem primeru gre za kajžarja (1604—1688); v žirovski župi naletimo na rovtarje s tem priimkom šele v 17. stol. (1630—1679, 1642—1679, 1659—1714, 1679—1714 /trikrat/, 1688—1714, 1709—1714). Po podatkih iz 1754 je bila mimo gostača v Žireh vrsta posestnikov s tem priimkom v območju Javorjevega Dola (pet 1/2 gr. in trije r.), v osliških Hobovšah pa srečamo tedaj tudi gruntrarja Bajta. Zunaj obravnavanega ozemlja naletimo na gostača Bajta povsem osamljeno le v Studorju pri Hotavljah.

Samo na poljansko ozemlje je bil omejen tudi priimek *Vidmar*. V dveh primerih naletimo v urbarjih na to ime že leta 1501 (gr. v Gorenji vasi in za Prevalom pri Javorjeh). V 16. stol. se srečamo s tem priimkom še pri gruntrarjih v Poljanah (1560—1577), na Dolenjih Brdih (1563), na Gorenji Dobravi (1568) in v Suši (1568—1577), pa v Četani Ravni (1560—1582). Med kajžarskim življenjem naletimo le na tri Vidmarje, in sicer v poljanski (1560—1569, 1630—1679) in hotaveljski (1560—1604) župi. Vira iz 1754 tega priimka ne omenjata.

Bolj je bilo po Poljanskem razširjeno ime *Bezjak*, *Bizjak* (*Wesiakh* ipd.). Že 1501 srečamo v urbarju gruntarja s tem priimkom v kraju »Jesaulach« (verjetno pri Gorenjih Ravneh) v poljanski župi in kar dva gruntarja v hotaveljskih Lajšah; pri enem zadnjih dveh se je ta priimek držal vse do 1688. Sicer je bilo to ime najpogostejše v hotaveljski župi. V samih Lajšah se omenja s tem priimkom v letih 1588—1636 še tretji gruntar; podobno srečamo v Krnicah v 17. stol. kar štiri gruntarje s tem primikom (1610—1688, 1641—1714, 1641—1679, 1679), v Leskovici pa enega (1610—1630). Sicer omenjajo urbarji po hotaveljski župi s tem priimkom še celo vrsto kajžarjev (1659—1679, 1659—1714, 1679—1688, 1679—1714, 1688) in rovtarjev (1630—1659, 1709—1714 /trikrat/). Za hotaveljskim jedrom je zaostajalo tisto v poljanski župi, kjer omenjajo urbarji v 16. stol. kajžarja v Volči (1560—1604) in v Stržinah (1568—1625), pa dva kajžarja brez podrobnejše lokalizacije (1659—1679, 1679—1688), in enega rovtarja (1709—1714). Isti priimek srečamo še v osliški župi (k. 1688—1714 in r. 1630—1688, 1679—1688; enega od zadnjih dveh omenja vir iz 1754 kot 1/2 gr.). Le osamljeno najdemo ta priimek v Hlevnem Vrhu (k. 1659—1714) in v javorski župi (r. 1709—1714).

3. V tretjo skupino razporejам priimke, ki so upoštevali naš kriterij, sicer v bistvu omejeni na Poljansko dolino, a jih le izjemoma srečamo tudi tu pa tam po Loškem. Kar precej je bilo razširjeno po Poljanski dolini ime *Vončina*. Leta 1501 ga najdemo le pri gruntu v Čabračah v hotaveljski župi, kjer se je priimek obdržal v vseh virih vse do 1754. Priimek je bil pa kaj pogost tudi pri drugih gruntih v tej župi. Grunta na Srednjem Brdu se je držal priimek od 1577 do 1754, na drugem gruntu v tem naselju srečamo posestnika z istim priimkom v letih 1641—1688. Sicer pa se omenja ta priimek še pri gruntu Izgorc (1560—1714), pri gruntih v Robidnici (1569), Leskovici (1579), v Debeneh (1604—1642) pa na Hotavljah pri Presercu (1625—1679 in 1679—1714). Tudi pri kajžarskem življu v hotaveljski župi ta priimek ni bil izjemen. Tako srečamo kajžarja Vončino v Volaki 1581 in v Suši 1588, podrobneje nelokalizirane kajžarje pa 1560, 1579, 1604—1714, 1625—1642, 1679—1714, 1754 (dvakrat). V mejah te župe naletimo v letih 1659—1679 tudi na rovtarja, v Čabračah pa 1754 na gostača Vončino. Tudi v sosednji žirovski župi ta priimek ni bil neznan; v Ledinah se omenja gruntar (1679—1714), v župi pa nelokalizirani kajžarji od 16. stol. dalje (1560, 1560—1625, 1577, 1578—1659, 1659—1688) in rovtar 1679—1714; le osamljeno naletimo na Vončino v osliški (k. 1588—1604) in poljanski (k. 1570—1610, r. 1569) župi. — Prav izjemno se srečamo s tem priimkom v Selški dolini in to v Dolenji vasi, kjer omenjajo urbarji gruntarja Vončino v letih 1604—1664.

Priimek *Šinkovec* je bil v glavnem omejen na območje žirovske župe, kjer naletimo v 16. stol. na tri gruntarje s tem priimkom. Kazno je, da izhajajo poljanski Šinkovci iz Goropek, kjer srečamo med štirimi ondotnimi gruntarji v 16. stol. dva Šinkovca (1501—1659, 1560—1659); sicer pa najdemo gruntarja s tem priimkom še v Ledinici (1560—1754) in v Gorenji Ledini (1643—1679); že od 16. stol. dalje je bil priimek v žirovski župi razširjen pri kajžarjih (1564—1588, 1568—1604, 1582—1604) kot pri rovtarjih (Račeva 1577; podrobneje nelokalizirani: 1577—1582, 1585, 1630—1659 /trikrat/, 1642—1659, 1709—1714). Zunaj žirovske župe srečamo ta priimek v urbarjih le osamljeno v hotaveljski župi (k. 1568—1577). Do srede 18. stol. je razširjenost tega priimka

močno upadla; na žirovskih tleh moremo 1754 ugotoviti mimo polgruntarja na Dobračevi le še rovtarja, pač pa naletimo na gostače tako v Hlevišah (krojač) in v Čabračah (tkalec) ter na Selškem v območju Jarčjega Brda oziroma Mlak (tkalec).

Priimek *Kenda* sodi med imena, ki so značilna za davško v 16. in 17. stoletju s tolminske strani kolonizirano ozemlje. Vse do druge polovice 17. stol. moremo ugotoviti na loških tleh ta priimek edino v prostrani Davči (1560—1568, 1630—1714, 1634, 1639), kjer se sicer srečamo s tem imenom še 1682 in 1684 ter 1754 (dvakrat). V kasnejših letih je bil ta priimek omejen tako rekoč izključno na Poljansko dolino. V mejah žirovske župe naletimo na gruntarja v Logu (1709—1754), pa dva ne poblizje lokalizirana rovtarja (1688—1714, 1709—1714); v mejah hotaveljske župe ugotavljamo ta priimek pri gruntarju v Krnicah (1688—1754) in pri nelokaliziranem kajzarju (1709—1714) in pri gostji v Lajšah (1754). Sicer se pojavi priimek še v Javorjah 1754 (gostač-zidar). Izjemno je zašel priimek na selško stran, kjer se omenja 1754 v območju Podblice gostač Kenda.

Priimek *Belec* (*Welitz* ipd.) je sicer značilen za vrhniško območje, je bil pa razširjen tudi v loških mejah in to predvsem na Poljanskem. Priimek *Belec* srečamo v loških urbarjih prvič že 1501, in sicer v Javorjah, kjer sta se tako pisala dva gruntarja. Drugo območje predstavlja poljanska župa, kjer se omenja s tem priimkom v Lajšah gruntar (1560—1714) pa kajzarji (1560—1625, 1625—1636 /dvakrat/), in hotaveljska upravna enota (gr. 1560 v Čabračah, k. v. Hobovšah 1569—1604 in nelokaliziran r. 1630—1714). Na priimek pa naletimo tudi v žirovski župi (k. v Javorjevem Dolu 1688—1714 in dva nelokalizirana r.: 1642 in 1709—1714). V osliški župi se pojavi ta priimek pri dveh gostačih 1754. — Povsem osamljen je pa primer, da moremo ugotoviti ta priimek na Selškem, in sicer v Dražgošah na Pečeh (gr. 1560).

Izrazito kajzarski oziroma rovtarski priimek je *Novinc* (*Novinic*, *Neuinz* ipd.), ki ga srečujemo od 1560 dalje in to spočetka samo na osliškem ozemlju (r.: Lanišče 1560—1610; nelokalizirani r.: 1560—1577, 1560—1610 /dvakrat/, 1577—1679, 1610—1644, 1625). Sicer je bil priimek doma na Poljanskem tudi na hotaveljskih tleh (k. v Leskovici 1679—1714, r. v Kopačnici 1709—1714 in prav tam k. 1754). — Na selški strani je moč ugotoviti ta priimek v stirniški /k. 1630—1639, 1664/) pa povsem osamljeno v selški župi (gr. 1754); le v enem primeru srečamo ta priimek tudi na loških ravninskih tleh (k. v gadmarski župi 1754).

Po Poljanski dolini in na Sorškem polju je bilo zgodaj razširjeno ime *Erjavec* (*Rajabic* ipd.). V brojski župi najdemo priimek že 1501 kar v dveh naseljih: v Gabrku (gr.) in pri Sv. Lovrencu (gr. 1501—1679). Sicer se je pa priimek najbolj držal poljanske župe; na Dolenjih Brdih srečamo že v 16. stol. kar dva gruntarja s tem imenom (1560—1659, 1564), v 17. stol. tudi gruntarja v Dolenjih Ravneh (1659—1679), v župi pa podrobneje nelokalizirane kajzarje (1625—1714, 1680—1714, 1709—1714) in dva rovtarja (1630—1679, 1679—1714), enako 1754 (k. in r.). Sicer najdemo ta priimek še na tleh javorske župe (Volča k. 1604—1714, pa 1754 nelokaliziran k. in g. v območju Javorij—Gorenje Žetine) ter v dveh primerih v hotaveljski župi (r. 1679—1705 in k. 1754). — Na Sorškem polju naletimo 1501 kar na dva gruntarja s tem imenom v Bitnju ter na gruntarja na Godešču (1501—1636). Sicer se srečamo s tem priimkom

še pri kajzarjih v Stražišču (1568, 1577—1610) ter pri enem gostaču v gadmarski župi.

4. V posebno skupino uvrščam priimke, ki jih najdemo v obeh dolinah pa tudi na Sorškem polju, ki pa vendar ne nastopajo izredno pogosto. — Na priimek *Leban*, *Leben* naletimo na Poljanskem največkrat v brojski župi, vendar razmeroma pozno in izključno v Breznici (gr. 1679—1714, 1709—1714, 1754 ter gostja 1754). Sicer pa se srečamo s tem priimkom le v Kopačnici (r. 1630, g. tkalec 1754) in v žirovski župi (r. 1630—1659). Bolj pogost je bil ta priimek na selški strani in to predvsem v selški župi; tod se omenjata že 1501 kar dva gruntarja (Selca in Sp. Golica), sicer pa na tleh župe dva kajzarja v letih 1560 in 1604—1625. Ta priimek se pojavlja še v stirniški župi in to v Ševljah pri gruntarju 1630—1754 ter gostji 1754 pa na Bukovici (gr. 1754) in pri nelokaliziranem kajzarju v mejah župe (1709—1714), prav tako pa tudi v strmiški upravni enoti v Pozirnu (gr. 1560—1714, k. 1656 in 1754). Priimek pa tudi na Sorškem polju ni bil neznan, vendar naletimo nanj dokaj pozno (gr. v Prašah 1709—1714 in g. v Stražišču 1754).

Tudi priimek *Rotar*, *Ravter*, *Ruter* ipd. je bil znan po loškem gospostvu. Na poljanski strani se srečamo s priimkom le sporadično kar v petih župah. V osliški župi najdemo priimek pri rovtarju v Lanišču (1560—1582), v hotaveljski pri kajzarjih v Suši (1582—1604), v poljanski pri gruntarju v Jazbinah (1560—1604) pa pri dveh kajzarjih v njenem območju (1659, 1679—1714), v brojski župi v Bodovljah (gr. 1604—1625) in v koroški pri rovtarju (1709—1714). Bolj je bil priimek razširjen na selški strani, zlasti v selški župi. Prvega gruntarja srečamo v Topolah (1560—1754), kar dva gruntarja s tem priimkom sta živela v Dobroslici (1660—1754, 1674—1714), eden pa na Češnjici (1684); v mejah selške župe je bil priimek razširjen tudi pri kajzarjih (1577—1625, 1604, 1625—1680, 1674, 1714), 1660 je omenjen tudi rovtar Rotar. Tudi v sosednji rudenski župi priimek ni bil neznan (gr. v Dražgošah pri Cerkvi 1754, pa nelokalizirani kajzarji (1588, 1604—1625, 1754 /dva primera/) in rovtar (1651—1684). Gruntarja s tem priimkom srečamo na Javorniku v strmiški župi (1664—1754), pa na Mlaki nad Lušo v stirniški župi (1560—1630), priimek se pa sporadično pojavlja tako v poljšiški (k. 1625) pa v gadmarski (k. 1625—1642) in bitenjski župi pri Sv. Duhu (k. 1604).

V to kategorijo se uvršča tudi priimek *Žagar* (*Sager*, *Segar* ipd.). Na poljanski strani je priimek dokaj osamljen: gruntar v Lomeh v javorski župi (1501), pa na tleh poljanske župe gruntar v Poljanah (1625—1679) in v Sestranski vasi (1636—1679) in rovtar v žirovski župi (1659—1679). Drugače na selški strani. Priimek je bil tipičen pri gruntarjih na Praprotnem v stirniški župi, saj so se med šestimi ondotnimi gruntarji kar štirje pisali Žagar (1501—1630, 1501—1630, 1560—1577, 1582—1714). V isti župi srečamo Žagarja tudi na Bukovici (gr. 1604—1714) pa dva ne natančno lokalizirana kajzarja (1577—1610, 1630—1686); mimo teh najdemo Žagarje še pri kajzarjih v rudenski (1560, 1630) in strmiški župi (1581, 1630) in pri rovtarju v selški župi (1637—1714). Tudi na Sorškem polju in njegovem obrobju priimek ni bil neznan. Na gadmarskih tleh se srečujemo s tem priimkom na Trnju (gr. 1656—1679) pa v Binklju (gr. 1672—1714) in pri nelokaliziranem kajzarju (1685); v sosednji Stari Loki se omenja gruntar 1625—1637, na tleh godeške župe pa so bili naseljeni Žagarji na gruntih v Prašah (1709—1714), v Lipici (1688—1714) in v

Gorenji vasi (1656—1754). Že v 16. stoletju pa naletimo na ta priimek pri posestniku travnika na Sorškem polju (1563—1570).

Še bolj kot priimek Žagar je ime Šmid tipično za Selško dolino. Na poljanski strani se srečamo s tem priimkom izključno na žirovskem območju, in sicer samo v dveh primerih: kajžar v žirovski župi (1501) in kajžar v Žireh (1560—1679). Na loškem ravninskem ozemlju ni bilo nič drugače. Na Šmida naletimo v Stari Loki 1501 in na Okroglem na levi strani Save (gr. 1660, 1754). Vsa druga imena so omejena na Selško dolino in to predvsem na ozemlje župe Selca, kar seveda ni slučaj, saj je ta župa zajemala teritorij okrog fužinarskega središča Železniki. Priimek je bil doma tako pri kajžarjih — zlasti v Selcih (1560, 1573—1625, 1582—1625, 1610, 1636—1657), sicer v župi nelokalizirano (1560 in 1604—1626) kot tudi pri gruntarjih (Dobroslica 1572—1754, 1636—1642, Podlonk 1560—1754, 1754, Prtovč 1625—1714, 1664, Češnjica 1657—1714). Priimek pa najdemo tudi pri kajžarjih na soriških tleh (1560 dvakrat).

5. Od 34 priimkov, ki prihajajo v poštev za našo obravnavo, jih je torej ostalo odprtih samo še osem. Toda teh osem priimkov odtehta glede na razširjenost vseh 26 doslej obravnavanih primerov.

Med temi osmimi primeri najdemo priimek *Sedej* izključno samo na poljanski strani in to daleč v največji meri na tleh osliške in žirovske župe. Na osliškem rovtarskem kolonizacijskem ozemlju⁷ se Sedeji pojavijo že v 16. stoletju in to vse do 18. stoletja skoraj izključno kot rovtarji, ki so imeli posest zelo različnega obsega in so mnogi med njimi v 18. stol. označeni kot gruntarji (1560—1714, 1568, 1579—1604, 1588—1625, 1604, 1604—1714, 1625—1714, 1630—1714, 1636—1714, 1644—1714, 1679—1714, 1688—1714 /štirikrat/, 1709—1714 /trikrat/); le izjemoma označujejo viri posameznike kot kajžarje (1582—1625, 1644—1714, 1679—1714). Leta 1754 najdemo Sedeje v Novi Oslici (3 gr. in 1 g. krojač), na Mrzlem vrhu (1 gr.), v Hobovšah (1 gr., 1/2 gr., 2 g.) in Na Peči (k.). — V razliko z osliško župo je bilo žirovsko jedro le deloma torišče rovtarske kolonizacije, kar se kaže tudi pri razširjenju obravnavanega priimka. Na priimek naletimo pri rovtarjih od 16. stol dalje (v Javorjevem Dolu 1610—1714, 1625—1714, sicer v mejah župe 1577—1604, 1630—1714, 1637—1659, 1659—1714, 1679—1714 /dvakrat/, 1709—1714, 1754 /trikrat/). Gruntarji Sedeji se omenjajo v Ledinah (1643—1714), v Goropekah (1679—1714, 1679—1754), v Martinjvrhu (1679—1754), v Brekovicah (1754) in v Javorjevem Dolu (1754: gr. in polgr.). — Prav izjemno se srečujemo s tem priimkom v hlevnovrški župi na Hlevišah (gr. 1688—1754) in v hotaveljski župi: Kladje (gr. 1679—1714) in nelokaliziran rovtar 1679—1714 pa na Hlavčih Njivah (gostja).

Priimka *Alič* urbar iz 1501 še ne pozna; toda od 1560 dalje je bilo ime zelo pogosto in to daleč v največji meri na tleh poljanske župe; v samih Poljanah srečamo 1560 novega kajžarja Aliča, ki ga urbarji registrirajo do 1577; v poljanski župi pa si sledi dolga vrsta tako kajžarjev Aličev (1560—1604, 1560—1578, 1564—1577, 1577—1604, 1625—1679, 1630—1679, 1679—1714, 1754) kot rovtarjev s tem priimkom (1560, 1630—1679, 1630—1659, 1642—1714, 1679, 1688—1714, 1709—1714 /dvakrat/, 1754 /štirikrat/). Dolga vrsta je pa v poljanski župi točno lokaliziranih gruntarjev, kajžarjev, rovtarjev in gostačev: v Sestranski vasi (k. 1577), na Gorenji Dobravi (k. 1578—1679, gr. 1709—1714), v Hotovlji (gr. 1604—1625), v Malenskem Vrhu (gr. 1604—1754, g. 1754), v Vinharjih (gr. 1630—1714), v Kladju (k. 1679—1714), v Bačnah (g. tkalec 1754), v območju Gorenje vasi, Sestranske vasi in Srednje vasi (g. tkalec 1754). Zgo-

daj naletimo na Aliče tudi na osliškem ozemlju (r. 1560 in 1563—1604), na hotaveljskih tleh (k. 1570 /dvakrat/, 1630, r. 1630—1659), v Pogari (gr. 1625—1643), v hlevnovrški župi (r. 1637—1659), na javorskem območju (gr. Za Prevalom 1568—1679, gr. v Delnicah 1582—1642, gr. v Javorjah 1709—1754) in na tleh koroške (r. na Gabrški Gori 1579—1610, gr. v Hrastnici 1659—1714) ter brojske župe (k. v Logu 1625—1630). — Na selški strani je priimek prav izjemen; srečamo ga le na Mlaki (gr. 1560) in na Križni Gori (gr. 1714—1754, g. tesar 1754); nič drugače ni v območju Sorškega polja (Peven gr. 1657, Sv. Duh gr. 1709—1714, g. 1754).

Tudi priimek Čadež je bil značilen predvsem za poljansko župo; tega priimka ne srečamo na teh tleh samo najbolj zgodaj, pač pa tudi ni bil nikjer na loškem ozemlju v taki meri razširjen. Na prvo omembo naletimo v Lajšah, ker se je držal priimek enega od treh ondotnih gruntov od 1560 pa vse do konca v tej razpravi obravnavanega časa (1754); v tem zaselku pa se pojavi ta priimek tudi pri rovtarjih (1568, 1585), v letih 1679—1688 pa tudi pri nekem ondotnem kajzarju. Pa tudi sicer ta priimek v 16. stol. v poljanski župi ni bil izjemen; v nekaterih primerih se pojavlja le mimogrede, drugje se je obdržal skozi stoletja. Upoštevajoč najstarejšo omembo, si slede naselja v naslednjem redu: Dolenja Brda (gr. 1568), Srednja vas (gr. 1568—1630, 1588—1600), Dolenje Ravni (gr. 1569—1579), Gorenja vas (gr. 1577—1642, 1636—1679; k. 1604—1714, 1679, 1679—1714), Trata (k. 1577—1679, 1679—1714), Dobrava (k. 1604—1625, 1642—1659, 1659—1714), Poljane (k. 1625—1642, 1679, gr. 1659—1688, g. 1754), Sestranska vas (gr. 1679—1754, 1679—1714, 1688—1714, 1754). Razen tega omenja vir iz 1754 nekatere gostače Čadeže v širšem območju nekaterih naselij, in sicer v skupini Srednja, Gorenja, Sestranska vas štiri posameznike, med katerimi sta bila dva zidarja in en tkalec, ter enega gostača na Gorenjih-Dolenjih Brdih. Tudi točneje nelokalizirana imena v poljanski župi niso bila redka (k. 1560—1577, 1630—1659, 1709—1714, 1754 /trije/, r. 1625—1659, 1630—1659, 1637—1679, 1754). Sicer je bil priimek pogostejši še v hotaveljski župi in to v Pogari (gr. 1709—1754, 1754 /dvakrat/) in na Hotavljah (gr. 1709—1754, g. čevljar 1754), v območju župe pa kajzar 1754 in rovtarji (1637—1679, 1659—1714, 1709—1754). — Le od časa do časa pa naletimo na priimek v žirovski župi (r. 1674—1754), na osliških tleh (r. 1679—1714), v Četeni Ravni v javorskem območju (gr. 1610—1625) in v Hotovlji (gr. 1659—1714) ter v Bukovem Vrhju (g.) na ozemlju koroške župe. — Na selško stran priimek skoraj ni zašel (k. v Selcih 1639, 1680, v selški župi 1642—1651 ter r. nekje v dolini 1680), še manj na besniško stran (Ovsiše k. 1636), medtem ko na Sorškem polju imena sploh ni zaslediti.

Tudi priimek *Jereb* se je v največji meri držal na Poljanskem, čeprav je eden od treh že leta 1501 omenjenih Jerebov užival grunt v Gorenji vasi na Sorškem polju. Priimek je bil najbolj pogost na zahodnih tleh Poljanske doline in to zlasti na ozemlju hlevnovrške, žirovske in hotaveljske župe. Kazno je, da med temi župami prednjači hlevnovrška. Tod namreč leta 1501 naletimo na pet gruntarjev, od katerih so imeli takrat šele trije priimek, pa sta se kar dva pisala Jereb (1501, 1501—1604); na Vrhju nad Rovtami je bil ta priimek prav tako doma (gr. 1560—1688, 1604, 1688, 1754).⁸ Na Jereba pa naletimo tudi v Račevi (gr. 1659) in na »Koinem vrhu« (gr. 1754). Sicer pa je bila v tej župi vrsta rovtarjev — Jerebov (1577—1625, 1581—1659, 1625—1679, 1643—1679, 1679 /dva/). — V sosednji žirovski župi ugotavljamo naslednji položaj:

Breznica (gr. 1604), Krnice (gr. 1679—1688), Goropeke (gr. 1709—1754), Račeva (r. 1604—1625, 1709—1714 /ta je bil 1754 označen kot polgruntar/), Ravne (g. 1754); nelokalizirane enote: k. 1577—1604, 1577—1625, 1659—1679, r. 1626 1637, 1679—1714, 1754 (dvakrat). — Tudi v hotaveljski župi položaj ni bil drugačen: Kopačnica (gr. 1560—1754, g. 1754), Krnice (gr. 1560—1577), Robidnica (gr. 1604—1714, 1636—1679), Trebija (k. 1709—1714), Čabrače (g. 1754), Pogara (g. 1754), Jezerc (g. 1754); nelokalizirane enote: k. 1604—1714, 1643—1714, 1679—1714, 1754 (petkrat), r. 1630. — Na osliških tleh najdemo s tem priimkom le rovtarje: Lanišče (1560, 1564, sicer v župi: 1560, 1560—1568, 1688—1714). — Tudi v poljanski župi priimek ni bil neznan. V Lučinah je omenjen gruntar (1709—1754), sicer v župi pa kajžar (1709—1754) ter rovtar (1709—1754). — Povsem osamljen je bil priimek v javorski župi (r. 1679—1688), enako srečamo po enega gostača še v brojski (Visoko) in koroški (Gabrška Gora) župi. — Podobno je tudi Davča premogla le eno omembo (r. 1579—1625). Sicer pa je bil ta priimek na Selškem doma samo v strmiški župi (Bukovščica gr. 1656—1664, Pševo gr. 1709—1754, sicer v župi: k. 1754). — Na Sorškem polju pa smo že omenili gruntarja v Gorenji vasi, čigar rod je užival grunt vse od 1501—1754.

Tudi po loškem ozemlju močno razširjen priimek *Miklavčič*, tudi *Miklavivč*, *Miklaič*, *Niklaič* je doma predvsem na ozemlju Poljanske doline, vendar se ime pojavi šele 1560 in to v župah, kjer kasneje priimek ni bil tako pogost, kakor v Račevi v hlevnovrški župi (gr. 1560—1688), pa v osliški župi v Hobovšah (r. 1560—1688) in znotraj župe nelokalizirana kajžarja (1577—1630, 1588—1604) ter rovtarji (1630, 1644—1659, 1679—1714). Zgodaj srečamo priimek tudi na hotaveljskem ozemlju, tako na Hotavljah (gr. 1560—1582), pa na Srednjem Brdu (gr. 1560), v Pogari (k. 1577—1588), kasneje naletimo še na gruntarja v Robidnici (1754) pa na nelokaliziranega kajžarja (1754) in rovtarja (1679—1714). Toda sicer v kasnejših stoletjih zelo razširjen priimek v žirovski in javorski župi se z eno samo izjemo pojavi šele v 17. stol. V žirovski župi naletimo 1754 na gruntarja na Selu, sicer pa gre tod izključno samo za rovtarski živelj (1588—1604, 1604—1625, 1630—1637, 1630—1714, 1636—1714, 1642—1659, 1643—1714, 1659—1679, 1688—1714, 1709—1714, 1754). Drugačna situacija je na tleh javorske župe, kjer omenjajo urbarji številne gruntarje s tem priimkom; med temi je prvi vpisan v Podvrhu (1630—1754), temu sledita v Gorenji Žetini dva gruntarja (1659—1754, 1679—1754), dalje gruntar v Dolenčicah (1659—1714) in v Četeni Ravni (1659—1714) ter gruntarja v Javorjah (1709—1754, 1754). Sicer je bil priimek razširjen po župi med kajžarskim in rovtarskim živiljem (k.: 1625—1714, 1642—1688, 1754, r.: 1630—1637, 1630—1714, 1688—1714, 1709—1714, 1754 /trije primeri/). Priimek pa srečamo tudi med ondotnimi gostači (Dolenja Žetina 2, eden teh je bil krojač, Podvrhom /tkalec/, na območju Volča—Podobeno /čevljar/). Pozno se pojavi priimek v poljanski župi (Dolenje Ravni gr. 1709—1754,⁹ dalje 1754 gr. v Gorenji vasi in v Malenskem vrhu, dva g. v območju Dolenjih in Gorenjih Ravni /eden teh je bil krojač/ in gostja v območju Suhega Dola in Dolgih Njiv). Končno srečamo priimek še v Logu v brojski župi (k. 1642—1688, r. 1659—1679). — Malo je bil priimek razširjen po Selškem. V selški župi naletimo 1604 na kajžarja, v Martinj Vrh pa omenjajo urbarji gruntarja v letih 1630—1684, a v bližnji župi Davči naselnika 1655; v stirniški župi se mimogrede pojavi kajžar (1680) in 1754 gostač v območju Mlake in Jarčjega Brda (tkalec) ter v Rovtu. — Na Sorškem polju srečamo v gadmarski župi 1691 kajžarja, v bavarski župi v

Virmašah le mimogrede gruntarja (1656), pač pa vzbuja pozornost zgodnji pojav gruntarja Niklaiča na Godešču (1560—1637).

Priimek *Mihelič*, *Mihelač* ipd. je bil razširjen preko vsega loškega gospodstva; že leta 1501 naletimo na priimek na Selškem, toda v največji meri se je pojavljal na Poljanskem v hotaveljski župi. V ondotni Leskovici sta zgodaj omenjena dva gruntarja (1568—1604, 1570—1604), kasneje gostač (1754), pa dva gruntarja v Lajšah (1679, 1688—1754; gostja 1754) ter kajžar v Krnicah (1688—1714); po župi naletimo na kajžarje in rovtarje s tem priimkom (k.: 1560, 1560—1570, 1560—1714, 1630—1714 /dvakrat/, 1688—1714, 1709—1714, 1754 /sedemkrat/, r.: 1659—1714, 1679, 1709—1714). Le v posameznih primerih srečamo priimek v osliški župi (k.: 1644—1714, Na Peči 1754, r.: 1754), podobno na žirovskih tleh (Selo k.: 1709—1714, Dobračeva k. 1754, sicer v župi r. 1709—1754), v javorski (k. 1588—1604) in v poljanski župi (r. 1659—1679, 1754). — Na Selškem je glavno jedro obravnavanega priimka v selški župi, kjer srečamo v Dolenji vasi že 1501 gruntarja s tem priimkom (1501—1610), v 16. stol. pa še gruntarja na Češnjici (1560—1604), v Zgornji Golici (1560) in v Dobroslici (1568—1714) ter kajžarja 1754 v Dobroslici in Dolenji vasi, pa sicer v župi kajžarje (1560, 1664 in 1680 ter gostača 1754 v Selcih (zidar) in Martinj Vrhu. Sicer pa priimek tudi v nekaterih drugih selških župah ni bil neznan. V davški župi se pojavljajo trije primeri (1568, 1625—1664, 1651), v stirniški sicer samo eden (v Ševljah), kjer gre za gruntarja iz 1501, nekaj več primerov je v rudenski župi (gr. v Dražgošah na Pečeh 1754, pa kajžar v župi 1630—1664 in r. 1604, 1754 /trije/). Na besniških tleh naletimo 1754 na gruntarja v Poljšici in na Ovsišah, na Sorškem polju na gruntarja v Prašah (1679—1714), na kajžarja v gadmarski (1679) in godeški (1642—1664, 1754), pa na posestnika njive v bitenjski župi (1754).

Po vseh delih loškega gospodstva se srečujemo s priimkom *Podobnik*, ki je sicer daleč najbolj razširjen po Poljanskem, toda najstarejše omembe potekajo s Selške doline in s Sorškega polja. Prvotno središče je bilo na Selškem v strmiški in stirniški župi; kajti na Podobnike naletimo 1501 pri gruntarjih v strmiški župi tako v Pševu (1501—1642, 1501—1714) kot v Pozirnu (1501—1577) in Hudem Lazu (1501—1604) in v stirniški župi v Črnovcu (1501), kjer se srečamo v župi tudi s kajžarjema s tem priimkom (1630—1642, 1690), v rudenski župi pa najdemo gruntarja Podobnika v Dražgošah na Pečeh 1560. — Na Sorškem polju je priimek omejen na bitenjsko župo. Leta 1501 je omenjen samo na Okroglem (gr.), kjer pa priimka kasneje več ne srečamo. Pač pa najdemo Podobnika v Bitnju kar v petih primerih (gr. 1560, 1560—1642, 1604—1630, 1642, 1656); ker sodi Bitenj v prvotno izrazito bavarsko naselje, je jasno, da gre pri teh gruntarjih za kasnejše prišleke, ali pa za pojav, ki ga srečamo v Stražišču, kjer je v urbarju vpisan kajžar Feumen oder Podobnigk; sicer naletimo na ta priimek le še v Žabnici pri nekem kajžarju (1564). — Na Poljanskem je priimek razširjen po vseh župah izvzemši hlevnovrško in brojsko. Najstarejši in številnejši so bili vključeni v osliško župo; zasledujemo jih od 1560 dalje in to v največji meri kot rovtarje, le deloma tudi kot kajžarje (r. 1560—1604, 1565, 1577—1610, 1577—1630, 1577—1644, 1579—1604, 1582—1630, 1604—1625, 1610—1714, 1610—1679, 1630—1644; k. 1604—1625, 1610—1714, 1754); v Hobovšah in Lanišču navaja vir tudi po enega gostača. Tudi v žirovski župi prevladujejo rovtarji (1625—1636, 1659—1679, 1659—1714, 1709—1714 /dvakrat/, 1754 /dvakrat/), ki se jim 1754 pridružujejo še gruntar v Le-

dinah, polgruntar v Javorjevem Dolu in kajžar na Dobračevi ter gostači na Breznici (krojač), v Brekovicah in v Ravneh (tkalec). — Nasprotno gre v hotaveljski župi predvsem za gruntarje (Srednje Brdo 1568—1577, Kladje 1659—1714, Robidnica 1679—1688, Krnice 1679—1714, Kopačnica 1709—1714); v Kopačnici srečamo tudi edinega Podobnika — rovtarja v tej župi. V drugih poljanskih župah gre le za posamezne Podobnike (poljanska župa: r. 1679—1714, 1754, Dolenja Brda gr. 1754; javorska župa: Lom k. 1560—1585, Delnice 1604—1621; koroška župa: Valterski Vrh gr. 1560—1604, Sopotnica gr. 1560—1578 in r. v Potoku 1625—1636).

Tudi priimek *Pintar* srečamo v loškem gospodstvu, vendar za razliko z doslej obravnavanimi primeri v razmeroma neznatni meri na Poljanskem, kjer je bil priimek najbolj razširjen v javorski župi, ki meji na Selško dolino. Prav v naselju Za Prevalom, ki leži na sami meji med obema dolinama, naletimo na pravo grupacijo tega priimka (gr. 1709—1714, 1754, kar štirje gr.); sicer srečamo priimek še v Javorjah (gr. 1709—1714) in v mejah javorske župe (r. 1610—1688). V poljanski župi se pojavlja priimek v treh primerih (gr. v Malenskem Vrhju 1659—1754, na Dolenjih Brdih 1679—1714 in v Dolenjih Ravneh 1709—1714), v hotaveljski le dvakrat¹⁰ (r. 1679—1714, k. 1754), v koroški pa enkrat (g. tkalec v območju Sv. Barbare). — Na Selškem je bil priimek najbolj pogost v selški župi, kjer je prevladoval med Pintarji kajžarski in rovtarski živelj, kajti na gruntarja naletimo le na Češnjici (1657—1714) in na dva polgruntarja v Dolenji vasi (1754). Kajžarji in rovtarji so lokalizirani le v Martinj Vrhju (1577—1754, 1630—1651, 1651, 1686—1754) in v Dolenji vasi (dva k. in en r.), sicer pa naletimo še na vrsto podrobnejše nelokaliziranih v župi (k. 1604—1625, 1625, 1714—1754; r. 1630—1754, 1684), leta 1754 srečamo v tej župi še dva gostača (na Češnjici in v Martinj Vrhju /krojač/). Bolj skromno je bil priimek razširjen po drugih selških župah, v katerih se pa tu in tam pojavi že v 16. stol. (soriška župa — k.: 1564—1625, 1625—1656, 1625—1714, 1639—1694, 1754; stirpniška župa — gr. pri Sv. Tomažu 1656—1754, sicer v župi — k.: 1652; rudenska župa — gr.: v Dražgošah pri Cerkvi 1754, sicer v župi — k.: 1657—1690, 1680, 1754 /dvakrat/, g. v območju Rudna 1754 /trikrat, eden teh je bil tkalec/). — S priimkom se srečamo tudi na besniškem ozemlju (Trata v Spodnji Besnici — k.: 1579, 1588, sicer v poljšiški župi — k.: 1656 /dvakrat/, 1656—1714). — V bitenjski župi na Sorškem polju ugotavljamo gruntarja v Bitnju (1560—1636), pri Sv. Duhu pa kajžarja (1656), sicer pa v župi kajžarja 1642 in 1754 gostača; v gadmarski župi naletimo le na kajžarje (1568, 1683, 1754).

Mimo obravnavanih priimkov omenja Majnarić še nekaj hišnih imen, ki spominjajo na nekdanje slovenske doseljence, med temi »pr *Smadinu*, pr *Kusi*, pr *Malnaru*«, ki jih sicer srečamo tudi v mejah loškega gospodstva (str. 148).

Na priimek *Smodin* naletimo v pritegnjenih virih samo enkrat, in sicer 1679 v hotaveljski župi (k.). — Razmeroma precej pogost je pa priimek Kos v Poljanski dolini. Najstarejšo omembo zasledimo v župi Javorje in to v Delnicah, kjer je bil naseljen gruntar Kos v letih 1501—1570, prav tam pa srečamo 1570 tudi kajžarja s tem priimkom; v Javorjah je bil priimek Kos doma kar pri treh gruntarjih (1563—1610, 1568—1714, 1625—1688), na ta priimek pa naletimo tudi v Lomeh (gr. 1560) in na Muravah (gr. 1560). Že v 16. stol. je moč ugotoviti priimek Kos tudi v hotaveljski župi (k. v Suši 1568—1582),

kjer najdemo kasneje dva kajžarja (v Volaki 1641—1688 in nekje na ozemlju župe 1679). Iz istega časa potekajo omembe v okviru poljanske župe (k. v Lovskem Brdu 1560, k. v Hotovlji 1636—1714, sicer v župi k. 1709—1714 in r. 1679—1688, 1679—1714 /dvakrat/). Sporadično pa naletimo na ta priimek tudi pri drugih poljanskih župah (osliška župa — Lanišče: r. 1630—1714, v župi: k. 1625—1636; koroška župa — Gabrška Gora: gr. 1679—1714, Zameja: gr. 1688—1714; brojska župa — Zminec: k. 1659—1679, gr. 1679—1714,¹¹ v župi sicer še k. 1636—1714).

Končno naj se zaustavim še pri priimku *Malnar, Mülner*, ki je bil kaj pogost v Poljanski dolini, medtem ko ga sicer po drugih delih loškega gospodstva v urbarjih ne srečamo. Na ta priimek naletimo že 1501 pri Presercu na Hotavljah, kjer sta bila takrat dva grunta v enotni posesti,¹² pa sta se kasneje razdelila (1501—1610, 1501—1714), sicer je bilo to ime doma tudi pri gruntu na Trebiji (1604—1625), pa v Suši (k. 1569—1604), in sicer v župi še v dveh primerih (k.: 1630—1659, r.: 1630—1659). Najbolj je bil pa priimek razširjen v žirovski župi, deloma že v 16. stol. dalje: grunti v Logu (1625—1645), v Rupah (1639—1679), v Ravnah (1659—1714), na Spodnjem Vrsniku (1659—1714, 1679—1714 /dvakrat/) in kajžarji oziroma rovtarji v župi (1630—1642 /dvakrat/, 1642—1714). Tudi v poljanski župi se srečamo s tem priimkom že v 16. stol. (k. v Gorenji vasi 1560), sicer pa kasneje v Lajšah (k. 1636, r. 1659). — Le bežno naletimo na ta priimek v javorski župi (k. 1679—1714) in na hlevnovrškem ozemlju (k. 1625, 1643—1688).

Gradivo, ki sem ga v članku obdelal, priča, da je jedro loških izseljencev potekalo iz Poljanske doline, kjer so bili ustrezni priimki najbolj razširjeni. Na drugi strani pa je treba poudariti, da je vendarle deloma prihajal v poštev tudi drug del loškega gospodstva — predvsem Selška dolina, čemur tudi Majnarič ne oporeka, saj govori v razpravi v tej zvezi tudi o selškem dialektu (str. 136), ki ima gotovo tudi določen delež pri tej loški preselitvi. Na to kaže zlasti priimek Šmid, ki je nastal samo v krajih z razvitim kovaštvom; čeprav se je priimek kasneje znašel tudi na drugih predelih loškega gospodstva, je vendarle najbližja misel, da so bili nosilci tega priimka doma predvsem v Selški dolini. Tudi razširjenost nekaterih drugih priimkov (npr. Pintar, Žagar) daje slutiti, da omenjeno mnenje ni brez podlage.

Vsekakor kaže pritegniti Majnariču, da je med novimi naselniki treba iskati predvsem rovtarski živelj, ki je bil vaje takega posla, kakor ga je bilo treba opraviti na novih tleh — krčiti gozdove za gradnjo ceste (str. 148), z drugimi besedami: Pozorni moramo biti predvsem na priimke, ki so se pojavljali na loškem ozemlju zlasti od druge polovice 16. stol. dalje; tedaj je tod rovtarska kolonizacija kultivirala obsežno ozemlje od tolimnske meje proti vzhodu in jugovzhodu od Cerknega ter zajela obenem obsežno Davčo in tako dala temelj celi vrsti novih naselij. Opravljena analiza priimkov kaže, da gre pri marsikaterem primeru (npr. Bajt, Kenda, Likar) za prvotnega tolimnskega naselnika, ki se je ob rovtarski kolonizaciji preselil na loško ozemlje.¹³

Od naselitve loških rojakov na obravnavano ozemlje Gorskega Kotarja so pretekla dolga leta. Navzlic izdatni časovni odmaknjenosti pa niti zob časa niti tuja sredina nista mogla zabrisati spomina na poreklo ondotnega prebi-

valstva. Prav zanimivo je slediti besedam tamkajšnjega rojaka dr. Nikole Majnarića, ki piše v svoji razpravi, kako je pri ondotnem prebivalstvu še živa slovenska tradicija, kako po dvesto letih prebivanja v novem okolju zob časa ni mogel izbrisati ne običajev, ne noše, niti pesmi, a še najmanj jezika (str. 148).

O p o m b e

1. Fr. Ramovš, *Historična gramatika slovenskega jezika*, VII. Dialekti, Ljubljana 1935. — 2. *Arhiv Slovenije (AS)-RDA G.*, fasc. 2/2. — 3. AS-Bekanntnuss-Tabellen (Bek. Tab., G), št. 2. — 4. AS-Urbarji. — 5. Priimke pišem v današnji transkripciji. — 6. V tekstu uporabljам naslednje kratice: g. = gostač, gr. = gruntar, k. = kajžar, r. = rovtar. — 7. P. Blaznik, *Škofja Loka in loško gospostvo (973—1803)*, 1973, str. 186 sl. — 8. Tod je bil doma podobar in slikar Jernej Jereb, *Krajevni leksikon Slovenije I.*, str. 185. — 9. Na tem gruntu je bil doma pokojni prof. dr. Maks Miklavčič. — 10. Na Hotavljah je bil doma jezikoslovec Luka Pintar. — 11. S tega grunta poteka rod slovenskega zgodovinarja Franca Kosa in njegovih sinov zgodovinarja Milka Kosa ter slikarja Gojmira Kosa. — 12. P. Blaznik, *Urbarji freisinške škofije 1963*, str. 301. — 13. Prim. P. Blaznik, *Kolonizacija Selške doline*, 1928, str. 84 sl., posebej str. 113; idem, *Kolonizacija Poljanske doline*, Glasnik Muzejskega društva za Slovenijo, 19/1938, str. 40 dalje; idem, *Škofja Loka in loško gospostvo*, str. 186—198.

Z u s a m m e n f a s s u n g

ÜBER DIE UMSIEDLUNG VON UNTERTANEN DER HERRSCHAFT ŠKOFJA LOKA

Den Anstoß zu diesem Aufsatz gab dem Autor die Abhandlung Dr. Nikola Majnarićs: *Eine Gereutlermundart im Gorski Kotar* (kroat.). In dieser Studie bearbeitet Majnarić die Mundart seines Geburtsortes Ravna Gora, dessen Einwohner-schaft bis zum Beginn des 16. Jh. rein kroatisch war. Während der ersten Jahrhundert der Neuzeit siedelten sich hier serbische Flüchtlinge aus Bosnien an, später wurden daselbst im Zusammenhang mit dem Bau der Kommerzialstraße Kerlovac—Rijeka auch Slowenen sesshaft. Durch Analyse der Mundart kam Majnarić zum Ergebnis, daß die slowenischen Kolonisten, bei denen die Überlieferung noch immer fortlebt, aus dem Gebiet von Cerkno, Idrija und dem Poljanetal stammen. Zu seinen interessanten Ausführungen zog Majnarić auch die Familiennamen aus den Matrikeln heran, wobei er feststellte, daß es unter diesen Namen 48 gibt, die auf slowenischen Ursprung hinweisen; von diesen haben sich bis vor dem letzten Kriege noch 36 erhalten.

Der Autor versucht festzustellen, einen wie großen Anteil dabei die Bevölkerung des Gebietes der einstigen Herrschaft Škofja Loka hatte. Um das zu ermitteln, zog er die zahlreichen Urbare des Gebiets von Škofja Loka seit 1501 zu Rate, natürlich auch die Rektifikationsdominikalakten und die Bekanntnußtabellen 1754. Von den 48 oben erwähnten Familiennamen kommen in diesen Quellen im Gebiet von Škofja Loka nur 14 nicht vor. Die Analyse der übrigen 34 Familiennamen bietet dagegen ein sehr ungleichmäßiges Bild. Während einige Namen nur sporadisch auftreten, waren andere im Gebiet von Škofja Loka außerordentlich stark verbreitet. Unter den Namen gibt es eine Anzahl solcher, die wir nur oder größtenteils im Poljanetal antreffen, es gibt aber auch solche, die in beiden Tälern vorkommen — sowohl im Poljane- und Selcatal und auch auf dem Sorafeld. Das bearbeitete Material bezeugt, daß der Kern der Auswanderer zwar aus dem Poljanetal stammte, daß jedoch auch der übrige Teil der Herrschaft Škofja Loka einen bestimmten Anteil zu dieser Umsiedlung beisteuerte. Der Autor stimmt der Ansicht Majnarićs bei, daß unter den neuen Ansiedlern Gereutler vorherrschten, die an das Roden der Wälder gewöhnt waren.